

ὅτε βέβαια ἤδοντο ὑπὸ χοροῦ παιδῶν ἢ ἀνδρῶν. — Τέλος καὶ τοῦ Εὐριπίδου, ἀναφέρεται ἐν ἐπινίκιον, ποιηθὲν ἐπὶ τῆς Ὀλυμπικῆς νίκης τοῦ Ἀλκιδιδάδου, ἐξ οὗ τὸ ἐξῆς τεμάχιον διωστήρησεν ἡμῖν ὁ Πλούταρχος ('Αλκ. 11.).

« Σὺ δ' αἰέσομαι, ὦ Κλεινίου παῖ.
καλὸν ἂ νίκα· κάλλιστον δ',
ὃ μηδὲς ἄλλος Ἑλλάνων,
ἄρματι πρῶτα δραμεῖν
καὶ δεύτερα καὶ τρίτα,
βῆσαι δ' ἀπονῆτι,
τρίς στενωθέντ' ἐλαίῳ
κάρυκι βοᾶν παραδοῦναι. »

Περὶ τῶν ἐν τῇ ἀγωνιστικῇ τῶν Ἑλλήνων
Ἐφεδρῶν.

— 0 —

Ἡ λέξις ἐφεδρος ἐν τῇ ἀγωνιστικῇ τῶν Ἑλλήνων σημαίνει ἐκείνον, ὅστις ἐν τοῖς δημοσίοις ἀγῶσιν ἐφεδρεῖται περιμένων, ἕως οὗ διακριθῇ ἀγὼν τις ἢ δι' ἀρξάμενος ἢ τοῦλάχιστον ὀρίσθεις, ἵνα διαγωνισθῇ ἐκ νέου μετὰ τοῦ ἐντεῦθεν ἐξελθόντος νικητοῦ. Ἡ τῶν ἀθλητῶν ἀκολουθία ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσιν ὀρίζετο διὰ κλήρου, ὡς καὶ τοῦ ἐφεδρου. Περὶ δὲ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἐγίνετο ἡ κλήρωσις τῶν παλαιστῶν, πυκτῶν καὶ παγκρατιαστῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ, μνησθόμεν τινα παρὰ τοῦ Λουκιανοῦ (Εἰρηστ. 5. 40). Ἐξετάζοτο ἐν πρώτοις, αἱ ἄρτιος ἢ περιττός ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν ἐκάστῳ εἶδει ἀγωνιστῶν· καὶ ἐπὶ μὲν τῆς προτέρας περιπτώσεως αὐδαὶς ἐφεδρος ἡδύνατο διαρριθῆναι, ἐπὶ δὲ τῆς ἐτέρας ὄντος δηλ. τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀγωνιστῶν 3, 5, 7 ἢ 9 ἐν τινι οἰωδῆποτε εἶδει ἀγῶνων, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ κληροὶ ἀνὰ δύο εἶχον σημεῖα ἢ γράμματα ὅμοια ἢ, ὡς ἔλεγον, ἀντίγραφα, τὸ ἐν αὐτῶν δὲν εἶχεν ἀντίγραφον, καὶ ὃ ἐφ' οὗ ἐπιπτεν οὗτος ἐγίνετο ἐφεδρος. Ἡ κλήρωσις τῆς ἐφεδρείας, δηλοῦμενη καὶ διὰ τῆς φράσεως ὕστατον λαχεῖν, ἐθεωρεῖτο εὐτύχημα ἰδιαιτέρον, καθ' ὅσον ὁ ἐφεδρος μετὰ πλήρους ἐτι ἰσχύος εἶχε νὰ ἀγωνισθῇ πρὸς ἤδη ἐξηνητημένους, ἢ τοῦλάχιστον διὰ μεγάλης διατάσεως ἐξησθενημένους (πρόβλ. Πλουτ. Σωλλ. 29. Πομπηϊ. 53.). Περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐφεδρείας ἄλλοι τῶν φιλολόγων, παλαιότερων τε καὶ νεωτέρων, ἄλλας γνώμας ἐξήνεγκον, εἰπόντες πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅτι ὁ ἐφεδρος δὲν εἶχε πρὸς ἓνα μόνον ἀνταγωνιστὴν, ἀλλὰ πρὸς πλείονας ν' ἀγωνισθῇ. Ἀλλὰ ἐὰν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι πρῶτον μὲν ὁ τοῦ ἐφεδρου κληρὸς ἦν εὐτυχῆς, ἔπειτα παρουσιάζετο εἰς τὸ στάδιον ἀκρῆς ἐτι, δηλ. μετ' ἀχμαῖας ἐτι τῆς ἰσχύος, πιθανωτέρα φαίνεται ἡ ἐξῆς γνώμη. Κατὰ πρῶτον δηλ. οἱ ἐκ τῶν διαφόρων ζευγῶν τῶν ἀθλητῶν ἐξελθόντες νικηταί, ἐπανελάμβανον πρὸς

ἀλλήλους τὸν ἀγῶνα, ἕως οὗ ἀπελείπετο εἰς μόνος, πρὸς ὃν ἔπειτα ἀντηγωνίζετο ὁ ἐφεδρος. π. χ. ἐπὶ ἑπτὰ παλαιστῶν παρουσιάζοντο τρία ζεύγη ἀνταγωνιστῶν καὶ εἰς ἐφεδρος. Τὰ τρία λοιπὸν ζεύγη ἀντεπάλαιον ἐπ' ἀλλήλα, καὶ ἐκ τῶν τριῶν ἐντεῦθεν ἐξελθόντων νικητῶν οἱ δύο ἐπανελάμβανον πρὸς ἀλλήλους τὴν πάλιν· ὁ ἐκ ταύτης προελθὼν νικητῆς ἐπανελάμβανε τὸν ἀγῶνα πρὸς τὸν τρίτον καὶ ὁ ἐντεῦθεν εἰς καὶ μόνος νικητῆς τέλος ἀντηγωνίζετο πρὸς τὸν ἐφεδρον. Ἐκ τούτων γίνεται δῆλον, ὅτι οὕτως ὁ κληρὸς τοῦ ἐφεδρου ἦν πρὸς ἑαυτὸν μὲν εὐτυχῆς, πρὸς δὲ τὸν ἀνταγωνιστὴν του ἱκανῶς ἄδικος. Πλὴν καὶ οὕτως ἐν διαφορῶσιν τιμῇ ἦσαν οἱ ἐφεδροι, ὡς καταφαίνεται παρὰ τὰ ἄλλα καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς τοῦ Πινδάρου ('Ὀλυμ. Η'. 67, κεξ.), περὶ τοῦ Αἰγινήτου Ἀλκιμέδοντος, παιδὸς παλαιστοῦ λεγομένων.

Ὅς τύχα μὲν δαίμονος, ἀνθρώπου δ' οὐκ ἀμπλακὼν
Ἐν τέτρασιν παίδων ἀπαθήκατο γυίοις
Νόστον ἔχθιστον καὶ ἀτιμωτέραν γλῶσσαν καὶ ἐπίρρυπον αἶμον, κτλ.

Ὅστις, ὡς ἐκ τῶν λέξεων ἐν τέτρασιν γυίοις φαίνεται, ἦν ἐφεδρος ἐπὶ δύο ζευγῶν παλαιστῶν. Ἀλλ' ἡ τύχη τοῦ ἀνταγωνιστοῦ τοῦ ἐφεδρου ἐμετριάζετο ὅπως οὖν διὰ τῆς περιστάσεως, ὅτι συχνότατα ὁ ἐφεδρος καθίστατο ἐφ' ἑνὸς ζεύγους ἀγωνιστῶν. Διότι ἐν τοῖς μεγάλοις ἀγῶσι, μάλιστα ἐν Ὀλυμπίᾳ, μόνον δοκιμώτατοι καὶ ἔσχατοι ἀθληταὶ ἐτύχμων παρουσιασθῆναι.

Ὁ Πausanias τὸν ἐφεδρον πολλάκις ὀνομάζει ἀπλῶς διὰ τοῦ ὀρου καταλειπόμενος (5, 10, 1, Η'. 40, 2.)· ὁ δὲ Πλούταρχος (Πομπ. 53,) τὸν ἀνταγωνιστὴν του ἀποκαλεῖ κατάπονον. Ἰστέρον οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς τὴν λέξιν ἐφεδρος μεταχειρίζοντο μεταφορικῶς (Πλουτ. αὐτ.). « Ἐφεδρος τοῦ ἀγῶνος (τοῦ ἐμφυλίου πολέμου, ὁ Κράσσης) » Ἐφεδρος τῶν καιρῶν (Πολυβ. Γ. 12, 6.) οὕτω καὶ τὸ ῥῆμα ἐφεδρεῖν τοῖς καιροῖς, τοῖς τύποις (Δημοστ. Πολυβ. κ. ἄλ.)

Δ. Ι. ΜΑΤΡΟΦΥΓΑΝΣ.

ΔΙΑΦΟΡΑ.

— 0 —

ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ ΣΤΟΙΧΗΜΑ. Ἀγγλὸς τις, Οὐ-
γης τὸ ὄνομα, κατοικῶν πρό πολλοῦ εἰς Ἀμερικὴν,
καὶ νυμφευμένος ἐκεῖ, ἡλικίαν ἔχων τεσσαράκοντα
ἕως τεσσαράκοντα ἑπτὰ ἐτῶν, ἀναστήματος καὶ θυ-
κου μετρίου, ἀλλὰ κράσεως νευρώδους, ἐπρότεινε τὸ
ἀκόλουθον παράδοξον στοίχημα·